

ИКОНОМИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ - ВАРНА

СЕРТИФИЦИРАНА СИСТЕМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА КАЧЕСТВОТО ISO 9001:2008
ИКОНОМИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ - ВАРНА
9002 Варна • бул. "Княз Борис I" 77 • Телефон 052 643 360 • Телефакс 052 643 363 • www.ue-varna.bg

СТАНОВИЩЕ

Вх. № РД-20-545/26.08.2017г

от проф. д-р Стоян Петков ~~Маринков~~

член на Научното жури в конкурса за заемане на академична длъжност „доцент“ в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.9 Туризъм, научна специалност „Икономика и управление на туризма (Хотелиерство и индустрия на свободното време)

1. Информация за конкурса

Конкурсът е обявен за нуждите на катедра „Туризъм“ в Колеж по туризъм (КТ) при Икономически университет-Варна (ИУ-Варна). Обявата за конкурса е публикувана в Държавен вестник бр.40/19.05.2017 г.

2. Основание за написване на становището

Заповед № РД-06-1852/05.07.2017 на Ректора на ИУ-Варна и Протокол 1 от 20.07.2017 г. от заседание на Научното жури за избор на председател и определяне на рецензенти.

3. Информация за кандидата в конкурса

Единственият кандидат по обявения конкурс е гл. ас. д-р Снежинка Недялкова Кадиева-Панчева. Гл. ас. д-р Снежинка Кадиева-Панчева завършва средно образование с владеене на немски език през 1976 г. в I-ва ЕГ „Христо Кабакчиев“, гр. Варна. Висшето си образование завършва в Икономически университет-Варна през 1981 г. и придобива ОКС „магистър“ по специалност „Икономика и организация на туризма“. През периода 2011-2014 г-жа Снежинка Кадиева-Панчева е докторант на самостоятелна подготовка към катедра „ИОТ“ в ИУ-Варна и след успешна защита на дисертация получава ОНС „доктор“ в Професионално направление 3.9. Икономика и управление (Туризъм).

От 1981 г. до 1991 г. г-жа Снежинка Кадиева-Панчева развива постъпателно и успешно професионалната си кариера в туризма, заемайки длъжностите „администратор“, „старши администратор“, „специалист в отдел „Хотели““ в ТК „Балкантурист- Златни пясъци“ (1981-1988), „завеждащ отдел „Хотели““ в ТФ „Дружба“ (1989-1990), „управител „Хотели““ в „Ривиера“ АД (1990-1991).

Академичната си кариера д-р Снежинка Кадиева-Панчева започва през 1991 г. в катедра „Туризъм“ на Колеж по туризъм при ИУ-Варна, заемайки последователно преподавателските длъжности „асистент“, „ст. асистент“ и „гл. асистент“. От 2003 до 2007 г. е ръководител на катедра „Туризъм“ в Колежа по туризъм, а в периода 2007-2011 е зам. директор на Колежа.

Д-р Снежинка Кадиева-Панчева е член на Варненска туристическа камара от основаването на организацията през 1992 г.

4. Оценка на учебно-преподавателската дейност на кандидата

Гл. ас. д-р Снежинка Кадиева-Панчева се изявява като качествен и уважаван от студентите преподавател в КТ при ИУ-Варна. Води лекции и упражнения като титуляр по дисциплините „Хотелиерство“, „Технология на обслужването в хотела“, „Индустрия на свободното време“, „Въведение в туризма“, „Грижа за клиента“, „Маркетинг и мениджмънт на събитията“.

За последните две учебни години 2015/2016 и 2016/2017 годишната учебна аудиторна натовареност на кандидата е над 500 часа.

Гл. ас. д-р Снежинка Кадиева-Панчева осъществява менторство на групи студенти от КТ при провеждането на учебната практика в хотели и центрове на

свободното време. Работи като академичен наставник по проект „Студентски практики“ в ИУ-Варна.

През 2016. г. осъществява международна преподавателска мобилност по програма „Еразъм“ и изнася цикъл лекции в Университет в Щечин, Полша.

Гл. ас. д-р Снежинка Кадиева-Панчева е разработила, организира и провежда краткосрочни обучения на персонала за нуждите на десетки туристически фирми, сред които „Златни пясъци“ АД, „Св. Св. Константин и Елена“ АД, „Ривиера“ АД и др.

В периода 2011-2014 гл. ас. д-р Снежинка Кадиева-Панчева е участвала в три научни проекта на ИУ-Варна.

5. Характеристика на представените научни трудове за рецензиране

В настоящия конкурс гл. ас. д-р Снежинка Кадиева-Панчева участва с 29 публикации с общо 1568 страници. Всички представени публикации се рецензират и включват:

- Монографии – 3 броя с общо 218 стр., от които: един самостоятелен монографичен труд *„Ролята на допълнителните услуги в хотелиерството за повишаване удовлетвореността на клиентите“*, публикуван в Издателство „Наука и икономика“ на ИУ-Варна, 2017 г. (170 стр.); една самостоятелна глава от 14 стр. в колективната монография - Нешков, М., С. Маринов, В. Казанджиева, С. Кадиева, Т. Дянков, Р. Рачев, (2013), *Конкурентоспособност на туристическата дестинация*, Варна: Фил; участие с 34 авторски страници в колективната монография - Христова, Т., З. Ханбабаева, С. Кадиева, В. Даитов, (2013) *«Современные формы развития гостиничного бизнеса»*, Махачкала, Дагестан: изд. „Овчинникова М.А.“

- Статии – 6 бр. с общо 65 стр. - 5 самостоятелни статии и една в съавторство, като 2 от самостоятелните статии са публикувани в чуждестранни списания;

- Доклади – 11 бр. с общо 77 стр. - 7 самостоятелни научни доклада, от които 3 са публикувани в сборници от международни конференции;

- Учебници – 9 бр. с общо 1208 стр. – 4 самостоятелни учебника и 5 в съавторство.

Публикациите на гл. ас. д-р Снежинка Кадиева-Панчева са посветени на изследване на проблемите в хотелиерството и в индустрията на свободното време. Основно място сред представените научни публикации на гл. ас. д-р Снежинка Кадиева-Панчева заема монографията *„Ролята на допълнителните услуги в хотелиерството за повишаване удовлетвореността на клиентите“*. В нея авторката дефинира същността на допълнителните услуги в хотелиерството и ги класифицира. Разкрива тяхната роля за повишаване на комплексността на хотелиерското предлагане с цел повишаване на удовлетвореността на хотелските гости.

В колективната монография *„Конкурентоспособност на туристическата дестинация“* авторката разграничава и систематизира особеностите на основните видове туристическа суперструктура – хотелиерска, ресторантьорска, транспортна, търговска, суперструктурата на посредническата дейност и на допълнителните услуги.

В монографията *„Современные формы развития гостиничного бизнеса“* гл. ас. д-р Снежинка Кадиева-Панчева представя световните тенденции в развитието на хотелската индустрия и специфичното им отражение в Русия и в България. Разглежда съвременните аспекти на управлението на качеството в хотелиерството, на управлението на човешките ресурси в хотелиерския бизнес и на приложението на информационните технологии в хотелиерската дейност.

Предложените за рецензиране статии и научни доклади отразяват конкретни теоретико-приложни аспекти на научно-изследователската работа на кандидатката относно съдържанието и структурата на хотелиерския продукт, технологията на

хотелиерското обслужване, особеностите на семейното хотелиерство, грижата за клиента, връзката между свободното време и туризма.

Положителна оценка заслужава авторството на гл. ас. д-р Снежинка Кадиева-Панчева в два учебника, посветени на актуална туристическа тематика - „Индустрия на свободното време“ и „Технология на обслужването в хотела“. Поради големия интерес и изчерпване на тиражите, учебникът „Технология на обслужването в хотела“ е преиздаван три пъти с преработки и допълнения.

Представената за рецензиране научна продукция на гл. ас. д-р Снежинка Кадиева-Панчева налага следните изводи:

Първо, гл. ас. д-р Снежинка Кадиева-Панчева участва в настоящия конкурс с *достатъчна научна продукция*, чийто обем възлиза на 1560 стандартни страници.

Второ, представените научни публикации отговарят на предвидените в нормативните документи количествени и качествени изисквания за заемане на академичната длъжност „доцент“ в ИУ-Варна.

Трето, в съдържателно отношение научните публикации съответстват напълно на тематиката на обявения конкурс. Авторката е систематизирала и интерпретирала задълбочено теоретични и приложни аспекти на хотелиерството и индустрията на свободното време.

Четвърто, налице е ясно изразено съответствие между научноизследователската и учебно-преподавателската работа на гл. ас. д-р Снежинка Кадиева-Панчева.

Пето, публикациите на гл. ас. д-р Снежинка Кадиева-Панчева се отличават с влияние – две от статиите са отпечатани в издания с импакт фактор, а общо 5 публикации са в издания, реферирани и индексирани в наукометрични бази данни (EconLit, RePEc и др.). Доказателство за интереса към публикациите на авторката са цитиранията им от 8 автора.

6. Оценка на основните научни и научно-приложни приноси на кандидата

Научно-изследователската работа на гл. ас. д-р Снежинка Кадиева-Панчева се отличава със следните научни и научно-приложни приноси:

Първо, научен принос е обогатяването на теорията за хотелиерския продукт по отношение на услугите като негов елемент. Дефинирани са понятията „услуги“ и „допълнителни услуги“ в хотелиерството. Разработена е класификация на допълнителните услуги в хотелиерството. Предложена е авторска методика за изследване на клиентската удовлетвореност от допълнителните услуги. Изследвана е ролята на допълнителните услуги като източник на добавена стойност на хотелиерския продукт.

Второ, научен принос е теоретичното изясняване и дефиниране на понятията „свободно време“ и „индустрия на свободното време“ и на тяхната взаимовръзка с туризма.

Трето, научно-приложен принос е изследването на клиентската удовлетвореност от допълнителни услуги в хотелите от висока категория в гр. Варна и разграничаването на възможности за оптимизиране на предлагането на допълнителни услуги в българското хотелиерство с цел повишаване на клиентската удовлетвореност.

Четвърто, принос с научно-приложен характер е разкриването на процесите и тенденциите на глобализация на хотелиерската индустрия и проектирането на тяхното влияние върху развитието на хотелиерската индустрия в България.

Пето, научно-приложен принос са идентифицираните изменения в специализираните хотелиерски продукти – спа и уелнес хотелиерски продукт, продукт на кондоминиум-хотелите, продукт на семейното хотелиерство.

Шесто, принос с научно-приложен характер е развитието на теорията за технологията на хотелиерското обслужване и нейната взаимовръзка с грижата за клиента и проведените на тази основа приложни изследвания на качеството на хотелиерското обслужване.

Седмо, практико-приложен принос е характеристиката на ролята на държавния, обществения и частния сектор при формирането на структурата на индустрията на свободното време и политиката за нейното развитие в международен план и в България.

Осмо, в публикациите на кандидата практическа ползност имат отразените резултати от проведените изследвания в областта на туристическата суперструктура и на актуални специализирани видове туризъм – спа и лечебен туризъм, градски и делови туризъм, културен туризъм, събитийен туризъм, спортно-развлекателен туризъм.

7. Критични бележки и препоръки

Представените публикации не дават основание за съществени бележки по тяхното съдържание. Ще си позволя да препоръчам на гл. ас. д-р Снежинка Кадиева-Панчева да обвърже бъдещата си научно-изследователска работа с реализирането на международни научно-приложни изследователски проекти в областта на хотелиерството и индустрията на свободното време.

8. Заключение

Документите по конкурса свидетелстват и изложените факти доказват, че кандидатурата на гл. ас. д-р Снежинка Кадиева-Панчева за заемане на академичната длъжност „доцент” в Колежа по туризъм при ИУ-Варна отговаря на критериите по нормативните документи. Изпълнени са количествените и качествените изисквания на чл. 24 от ЗРАСРБ, чл. 53 от ППЗРАСРБ и чл. 62 и чл. 71 от Правилата за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в ИУ-Варна за заемането на академичната длъжност „доцент”.

С убеденост гласувам за избирането на гл. ас. д-р Снежинка Кадиева-Панчева на академичната длъжност „доцент” в професионално направление 3.9. Туризъм, научна специалност „Икономика и управление на туризма (Хотелиерство и индустрия на свободното време)” в Колежа по туризъм при ИУ-Варна.

Изготвил становището:

(проф. д-р Стоян Маринов)

12.08.2017 г.

СТАНОВИЩЕ

От доц.д-р Генка Иванова Рафанлова

Катедра „Туризм“, Колеж по туризм – Варна при Икономически университет – Варна,
област на висшето образование 3. „Социални, стопански и правни науки“,
професионално направление 3.9. Туризм, Научна специалност - Икономика и управление (Маркетинг на туризма и свободното време)

Уважаема г-жо Председател и членове на Научното жури,

Предоставям настоящето становище в качеството си на член на Научно жури по конкурс за заемане на академична длъжност „доцент“ съгласно Заповед № РД 06-1852 /05.07.2017 на Ректора на Икономически университет – Варна и решение на Научното жури на първо заседание на 20.07.2017 г. Становището е направено в съответствие с изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за неговото прилагане и Правилата за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности във Икономически университет - Варна.

Становището е изготвен по документи и материали, представени за участие в конкурс за заемане на академична длъжност „доцент“ в професионално направление 3.9. Туризм, научна специалност - Икономика и управление на туризма (Хотелиерство и индустрия на свободното време) за нуждите на катедра „Туризм“ в Колеж по туризм – Варна при Икономически университет – Варна. Обявата за конкурса е публикувана в „Държавен вестник“ бр.40/19.05.2017 г.

Представените документи и материали за участие в конкурса напълно съответстват на процедурните правила при провеждане на конкурс за академични длъжности във Икономически университет – Варна, чл.65 (1).

В конкурса за заемане на академична длъжност „доцент“, обявен в ДВ бр. бр.40/19.05.2017 г., за нуждите на Колеж по туризм – Варна при Икономически университет - Варна като единствен кандидат участва гл.ас.д-р Снежинка Неделинова Кадиева-Панчева.

1. Данни за кандидата по конкурса

Снежинка Кадиева-Панчева е родена на 3 април 1958 г. в гр.Варна, България. Завършва средното си образование в Езикова гимназия „Христо Копчовски“ (македски език) – гр.Варна. През 1981 г. придобива ОКС „Магистър“ по специалност „Икономика и организация на туризма“ в Икономически университет – Варна. Кандидатът придобива научно-образователна степен „Доктор“ в професионално направление 3.9. Туризм, научна специалност Икономика и управление (Туризм), след защита на

дисертационен труд на тема „Възможности за повишаване качеството на продукта на семейното хотелиерство (по примера на семейното хотелиерство в община Варна), Диплома № 40 от 26 май 2014 г. Данните в творческата биография Снежинка Кадиева-Панчева доказват, че преди академичната си кариера, тя придобива забележителен професионален опит в туристическата индустрия (КК „Златни пясъци“, ВК „Ривьера“, КК „Св.св.Константин и Елена“ и др.) на различни оперативни и управленски позиции от 1978 г.

Кандидатът владее писмено и говоримо немски, английски и руски език.

От 1992 г., до настоящия момент, Снежина Кадиева е преподавател в Колеж по туризъм към ИУ – Варна и главен асистент от 1999 г.. От 1994 г. е член на Съвета на Колежа. От 2003 до 2007 г. е ръководител на катедра „Туризъм“, а в периода 2007 до 2011 г. е била заместник-директор.

В Колеж по туризъм - Варна кандидатът преподава шест учебни дисциплини (включително „Хотелиерство“ и «Индустрия на свободното време»), на пет от които е титуляр. Като преподавател, усъвършенства квалификацията си, като участва в курсове, обучения и специализации в България и в чужбина, за което има издадени сертификати: в Баварската търговско-индустриална камара – гр. Мюнхен, Германия; по програма „Темпус“ в Балеарския университет в гр. Палма де Майорка – Испания, Борнмутски университет, Департамент по туризъм – гр. Борнмут, Великобритания; гр. Банско, България – специализиран курс на тема „Грижата за клиента“ на университета „Манчестър Метрополитън“ – финансиран от Британски ноу-хау фонд, в рамките на проекта „Управление на туризма в България“; гр. Варна – специализиран курс на тема „Организиране на краткосрочни курсове и консултантска дейност за туристическата индустрия“ на университета „Оксфорд Брукс“- финансиран от Британския ноу - хау фонд, в рамките на проекта „Управление на туризма в България“; гр. Варна - специализиран курс „Операционен мениджмънт в туризма“ на университета „Оксфорд Брукс“- финансиран от Британския ноу-хау фонд, в рамките на проекта „Управление на туризма в България“.

В периода 2000-2001 г. е инициатор и участник в специализация в Австрия и Германия по линия на пилотен проект „Семейното хотелиерство“ в рамките на Европейската програма „Леонардо да Винчи“.

Снежинка Кадиева – Панчева е доказан и търсен консултант на туристическия бизнес и организатор на множество фирмени обучения.

В заключение, съгласно представените документи за образователната и трудова дейност, кандидатът гл.ас.д-р Снежинка Кадиева-Панчева за „доцент“ отговаря на изискванията на ЗРАСРБ, Правилника за неговото прилагане и Правилата за условията и реда за придобиване на научни степени и засмане на академични длъжности във Икономически университет – Варна, чл.62, отнасящи се за необходимата квалификация, трудов стаж и осъществявани занимания в сферата на туризма и образованието.

2. Обобщено описание на представените научни трудове по конкурса

Гл.ас.д-р Снежинка Кадиева-Панчева участва в конкурса с общо 29 публикации, от които 26 в страната и 3 в чужбина, 17 самостоятелни и 12 в съавторство. Общият брой стандартни страници на публикациите е 1568, от които 1193 са лично авторство.

Представените публикации включват: 1 монографичен труд с 170 стандартни страници, 2 глави в монографии с общо 48 стандартни страници, 5 самостоятелни научни статии с 53 стандартни страници и участие в 1 статия с 12 стандартни страници, 7 самостоятелни научни доклада с 61 страници и участие в 4 доклада с общо 16 стандартни страници, 4 самостоятелни учебника с 909 страници, 3 учебника в съавторство с 177 страници и 2 учебни помагала с общо 102 страници.

Научните издания на кандидата за заемане на академична длъжност „доцент“ Колеж по туризъм – Варна при Икономически университет – Варна са разработени в периода 2012-2017 г. и не повтарят тези, които са представени за защита на дисертация и придобиване на научно-образователна степен „доктор“.

Преобладаващата част от научните публикации представят значими резултати от изследвания по актуални проблеми и теми свързани с хотелиерството и по-конкретно качеството на хотелиерския продукт и ролята на допълнителните услуги, с характеристиките и тенденциите в развитието на индустрията на свободното време. В този смисъл кандидатът доказва, че се формира като утвърден учен в професионалното направление „Туризъм“ и научната специалност „Икономика и управление на туризма (Хотелиерство и индустрия на свободното време).

Изложената характеристика и оценка на научната дейност на Снежинка Кадиева-Панчева е основание за становището, че тя отговаря на изискванията на чл.24, т.3 от Закона за развитие на академичния състав в Р България, чл.53, т.3 от Правилника за неговото прилагане и чл.62, т.3, във връзка с чл.71, ал.2 и ал.3 от Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в Икономически университет - Варна.

3. Обща оценка на учебно-преподавателската дейност на кандидата по конкурса

Гл.ас.д-р Снежинка Кадиева-Панчева е вече утвърден академичен преподавател със стаж от повече от 25 години в Колеж по туризъм – Варна при Икономически университет – Варна. Кандидатът преподава дисциплините „Хотелиерство“, „Технология на обслужване в хотела“, „Въведение в туризма“, „Индустрия на свободното време“, „Маркетинг и мениджмънт на свободното време“ и „Грижа за клиента“. Гл.ас.д-р Кадиева преподава модул от дисциплината „Специализирани видове туризъм“ и води учебна практика в хотел и учебна практика за специалност „Мениджмънт на свободното време“. Общата ѝ аудиторна заетост за 2015/2016 г. е 500 часа и за 2016/2017 г. е 552 часа.

Гл.ас.д-р Снежинка Кадиева-Панчева преподава в ОКС „Бакалавър“ в ИУ-Варна дисциплината „Хотелиерство“, вкл. и на руски език.

От 2011 до 2014 г. кандидатът е научен ръководител, организатор и лектор на четири летни практикуми в България, по туризъм, спа-туризъм, туристическа анимация и хотелиерско обслужване на студенти от университетите ДГИНХ и РГУТИС от гр. Махачкала, Република Дагестан, съгласно договор между ДГИНХ и РГУТИС от гр. Махачкала, Република Дагестан и Икономически университет – Варна. През 2015 г.

Кандидатът в конкурса има участие като експерт в 3 научни проекта по НИРД в ИУ-Варна.

Учебно-преподавателската дейност на гл.ас.д-р Снежинка Кадиева-Панчева отговаря на изискванията към кандидат за заемане на академична длъжност „доцент“ - в съответствие с изискванията по чл.62, т.2 във връзка с чл.71, ал.5, т.1 съгласно Правилата за условията и реда за заемане на академични длъжности във Икономически университет – Варна.

4. Идентифициране на научните приноси

Гл.ас.д-р Снежинка Кадиева-Панчева представя научни приноси в следните направления: хотелиерство, хотелиерско обслужване, туризъм и индустрия на свободното време. Забележителни са постигнатите резултати от проучвания, свързани с допълнителните услуги в хотелиерството и открояване на тяхната роля и значение за повишаване удовлетвореността на клиентите и за добавяне на стойност към хотелиерския продукт, на тенденциите в съвременното хотелиерство, отнасящи се до изменения в специализирани хотелиерски продукти – спа и ултрас хотелиерски продукт, хотелиерски продукт – кондоминиум хотели, продукт на семейното хотелиерство и др. и до репутационния мениджмънт. Значими са постигнатите при изследване на взаимовръзката между индустрията на свободното време и туристическата индустрия, на характеристиките и тенденциите в развитието на индустрията на свободното време.

Посочените приноси кореспондират със съдържанието на научно-изследователската дейност и основната преподавателска работа на кандидата. Отчитайки представените публикации и оценката за тях дадена от доказани рецензенти и редакционни колегии, приемаме, че описаните научни приноси принадлежат на гл.ас.д-р Снежинка Кадиева-Панчева и са достоверни.

5. Критични бележки и препоръки

На основание на представените материали и документи, препоръката към гл.ас.д-р Снежинка Кадиева-Панчева е да продължи все така активно научно-изследователската си дейност като разшири броя на публикациите на чужд език.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Анализът и оценката на цялостната дейност на гл.ас.д-р Снежинка Кадиева-Панчева показва, че тя отговаря на нормативните изисквания за заемане на академичната длъжност „доцент“. Проверката на документите потвърждава, че няма нарушения по процедурата за заемане на академичната длъжност „доцент“. Снежинка Кадиева-Панчева е единственият кандидат по конкурса и в настоящия етап заема длъжността „главен асистент“ в Колеж по туризъм - Варна при Икономически университет - Варна. За длъжността „доцент“ е осигурена необходимата нормативна натовареност. Снежинка Кадиева-Панчева има задължителния монографичен труд и научни публикации, които са достатъчни като брой и вид съгласно нормативните изисквания, не са пряко свързани с дисертационния труд и имат значими научни и приложни приноси. Това ми дава основание да оценя високо цялостната дейност кандидата и давам положително предложение той да заеме академичната длъжност „доцент“. Предлагам и на научното жури да гласува положително, а на факултетния съвет на факултет „Управление“ в Икономически университет – Варна да избере гл.ас.д-р Снежинка Кадиева-Панчева за „доцент“ в ОВО „Социални, стопански и правни науки“, професионално направление 3.9. Туризъм, научна специалност Икономика и управление на туризма (Хотелиерство и индустрия на свободното време).

29.08.2017 г.

Гр.Варна

Изготвил становището:

/доц.д-р Генка Рафайлова/

ДО
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА НАУЧНОТО ЖУРИ,
ПО КОНКУРСА ЗА ЗАЕМАНЕ
НА АКАДЕМИЧНАТА ДЛЪЖНОСТ «ДОЦЕНТ»
КЪМ КАТЕДРА «ТУРИЗЪМ» НА КОЛЕЖА ПО
ТУРИЗЪМ КЪМ ИУ - ВАРНА

С Т А Н О В И Щ Е

от проф. д-р Марин Н. Нешков,
ИУ – Варна, кат. “Икономика и организация на туризма”,
Област на висше образование 3. „Социални, стопански и правни
науки”, Професионално направление 3.9. “Туризъм”, Научна
специалност “Икономика и управление” (туризъм)

по материалите, представени за участие в конкурс за заемане на
академична длъжност “доцент” по Професионално направление 3.9.
“Туризъм”, Научна специалност “Икономика и управление на ту-
ризма” (Хотелиерство и индустрия на свободното време)

Уважаеми г-н Председател и членове на Научното жури,

Представеното становище е изготвено в съответствие с изискванията на
Закона за развитие на академичния състав в Р България (ЗРАСРБ), Правилника
за неговото прилагане (ППЗРАСРБ) и Правилата за условията и реда за
придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в
Икономически университет (ИУ) - Варна. То се основава на представените за
участие в конкурса документи, които по наша оценка съответстват на
процедурните правила при провеждане на конкурси за академични длъжности в

ИУ-Варна. Участвам в състава на Научното жури по конкурса съгласно Заповед № 06-1852/05.07.2017 г. на Ректора на ИУ-Варна.

В конкурса, обявен в ДВ бр. 40/19.05.2017 г. и сайта на ИУ-Варна, за нуждите на кат. "Туризм" към Колежа по туризм (КТ) на ИУ-Варна, като единствен кандидат участва гл. ас. д-р Снежинка Недялкова Кадиева - Панчева.

1. Кратко представяне на кандидата по конкурса

Сн. Кадиева е родена на 03.04.1957 г. в Провадия. Завършва средно образование през 1976 г. в Първа езикова гимназия „Хр. Кабакчиев“ в гр. Варна, а висшето - в ИУ-Варна, ОКС „Магистър“, спец. „Туризм“ през 1981 г. (дипл. Сер. АЯ-94, № 000936). На 29.04.2014 г. ѝ е присъдена ОНС „доктор“ (дипл. № 40 от 26.05.2014 г.), придобита след успешна докторантура в ИУ-Варна, кат. „ИОТ“ по ПН 3.9., НС „Икономика и управление (туризм)“. Трудовата ѝ кариера започва в хотелиерството: администратор, ст. администратор и специалист в отдел „Хотели“ на ТК „Балкантурист-Зл.пясъци“ (1981-88 г.); завеждащ отдел „Хотели“ в туристическа фирма „Дружба“ (1989-1990 г.) и Управител „Хотели“ в ВК „Ривиера“ (1990-91 г.). От 1991 г. досега е редовен преподавател в кат. „Туризм“ на КТ към ИУ-Варна, а от 03.12.1999 г. е гл. асистент. Владее отлично (писмено и говоримо) немски и много добре английски и руски език. Участвала е в курсове, консултанска дейност и специализации на университета „Оксфорд Брукс“, в „Манчестер Метрополитън“, Борнмутския университет (Великобритания), Балеарския университет в Палма де Майорка (Испания) и в гр. Мюнхен (Германия). Редовен член е на Варненската туристическа камара от 1992 г. Член е на СК и е била Зам. директор на КТ.

От представените документи, характеризиращи цялостната дейност на д-р Сн. Кадиева като кандидат за доцент, може да се направи заключение, че тя отговаря на изискванията на ЗРАСРБ, Правилника за неговото приложение и Правилата за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в ИУ - Варна (Чл. 62, т. 1 и 2), свързани с необходимата квалификация, трудова дейност и стаж за заемане на академичната длъжност „доцент“.

2. Общо описание на представените научни трудове

Д-р Снежинка Кадиева участва в конкурса общо с **29 публикации**, които не дублират трудовете, свързани с нейната докторска дисертация. Предложената за рецензиране научна продукция е с **общ обем 1568 страници** и се състои от: **3 монографии** (218 с.), **6 научни статии** (65 с.), **11 научни доклада** (77 с.), **9 учебника** и **учебни помагала** (1208 с.). От общия брой публикации **17 са самостоятелни** (1193 с.), **12 са в съавторство** (375 с.), а **3 са издадени в чужбина**.

От данните в представените документи по конкурса е видно, че основната част от публикациите на кандидата са в издания на авторитетни български и чуждестранни университети и научни институти. От *справките за влиятелност и открити цитирания* констатираме, че **5 труда са включени в системи за индексирание, реферирание и оценяване; 2 са с импакт-фактор, а на 8 са се позовавали други автори в техни публикации**.

Преобладаващата част от научното творчество на д-р Сн. Кадиева (около 66%) е от последните 10 години. От представения списък за конкурса за доцент приемаме за оценка несвързани с темата на дисертационен труд на кандидата всички **29 труда**. Общият обем на научната продукция оценяваме като достатъчен. Основният монографичен труд и останалите публикации са рецензирани от авторитетни представители на научната общност.

Научната продукция на д-р Сн. Кадиева в преобладаващата си част е насочена към актуални проблеми на хотелиерството и свободното време, което е предпоставка за формирането на кандидата като утвърден учен в това направление и определя нейния общ принос в съвременното му развитие.

Отчитайки спецификата на цялостната научна дейност на д-р Сн. Кадиева я оценявам не само като теоретично насочена. От документите по конкурса се привеждат и доказателства за внедряване на научни резултати от нея в социалната практика най-вече посредством участието ѝ в реализацията на **3 вътрешни и един международен проект**.

Представената синтезирана характеристика и оценка на научната дейност на д-р Сн. Кадиева определя и становището ми, че *тя отговаря на изискванията* на чл. 24, т. 3 от ЗРАСРБ, чл. 53, т.3 от Правилника за неговото прилагане и 62, т.

3, във връзка с чл.71, ал. 2 и ал. 3 от Правилата за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в ИУ - Варна.

3. Учебно-педагогическа дейност

Д-р Сн. Кадиева се утвърждава като преподавател с дългогодишна учебно-педагогическа практика. От документите по конкурса е видно, че тя е била титуляр и е водила упражнения по 6 дисциплини в ОКС „професионален бакалавър“. Била е хоноруван преподавател и е водила обучение на руски език в ОКС „бакалавър“ в ИУ- Варна. Общата ѝ аудиторна заетост за последните две учебни години в ОКС „професионален бакалавър“ е съответно 500 и 552 учебни часа. Участвала е в написването на 9 учебника и учебни помагала. Работи активно със студенти като: научен ръководител на студентски проекти, отговорник практическо обучение, академичен наставник по проект „Студентски практики“ и организатор на студентска изследователска дейност. Съдържателната насоченост и учебно-педагогическата натовареност на д-р Сн. Кадиева отговаря на изискванията на конкурса посочени в чл. 62, т. 2 във връзка с чл. 71, ал. 4 от Правилата за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в ИУ - Варна.

4. Научни приноси

Приемам представените от д-р Сн. Кадиева в отделна справка научни приноси и ги потвърждавам. Считаю, че те кореспондират с основните съдържателни направления на изследователската и преподавателска ѝ работа. Основавайки се на осведомеността и познанията си в областта на изследователските интереси и публикации на кандидата у нас и в чужбина, както и на декларацията ѝ за автентичност, *оценявам представените научни приноси като оригинално и лично дело на д-р Снежинка Кадиева.*

5. Критични бележки и препоръки

Освен забелязаните повторения в някои от публикациите ще препоръчам на д-р Сн. Кадиева да: концентрира вниманието си към по-крупни монографични

изследвания; активизира публикационната си дейност в по-широкия спектър на науката за туризма и разшири участието си в чуждестранни издания.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Анализът и оценката за цялостната дейност на Снежинка Кадиева сочи, че тя отговаря на предявяваните към нея нормативни изисквания. Проверката на документите и публикациите по конкурса показва, че: нарушения в процедурата не са допуснати; Сн. Кадиева е единствен кандидат в него, притежава ОНС „доктор“, заемала е академичните длъжности „асистент“ и „главен асистент“ в ИУ-Варна над 25 години, осигурена е с нужната аудиторна и извънаудиторна заетост, има публикуван монографичен труд и достатъчна, несвързана с докторската ѝ дисертация научна продукция с методологически, научни и приложни приноси. Това ми дава основания да оценя положително цялостната ѝ дейност и гласувам „ЗА“ нейното избиране. Предлагам и на почитаемото Научно жури също да гласува положително, а ФС на Факултет „Управление“ към ИУ-Варна да избере Снежинка Недялкова Кадиева - Панчева за „доцент“ в ОВО «Социални, стопански и правни науки», ПН 3.9 „Туризм“, научна специалност „Икономика и управление на туризма“ (Хотелиерство и индустрия на свободното време).

гр. В а р н а
17 август 2017 г.

(Проф. д-р М.Нашков)

СТАНОВИЩЕ

на

доц. д-р Катя Янкова Илиева
Университет "Проф. д-р Асен Златаров" – Бургас,
за заемане на академична длъжност "Доцент" по конкурс, обявен от
Икономически университет - Варна

1. Обща информация:

Изготвил становището – доц. д-р Катя Янкова Илиева, Университет "Проф. д-р Асен Златаров" - Бургас, Област на висше образование 3. "Социални, стопански и правни науки"; Професионално направление 3.9 "Туризм", Научна специалност "Организация и управление".

Основание за предоставяне на становище по конкурса: Заповед № РД 06 - 1852/05.07.2017 г. на Ректора на Икономически университет – Варна за назначаване на членове на Научно жури и Решения на първо заседание на Научното жури от 20.07.2017 г.

2. Данни за конкурса:

Конкурсът за заемане на академична длъжност "Доцент" е обявен в област на висше образование 3. "Социални, стопански и правни науки", Професионално направление 3.9 "Туризм", Научна специалност - Икономика и управление на туризма (Хотелиерство и индустрия на свободното време), Факултет "Управление", за Катедра "Туризм", Колеж по туризъм към Икономически университет – Варна.

Конкурсът е публикуван в Държавен вестник, брой бр.40/19. 05. 2017 г.

3. Кандидат по конкурса:

Единствен кандидат за участие в конкурса е гл. ас. д-р Снежинка Неделкова Кадиева-Панчева – преподавател в Катедра "Туризм" в Колеж по туризъм към Икономически университет (ИУ) – Варна.

Кандидатът е представил всички необходими документи за участие в конкурса на електронен и на хартиен носител, които са в съответствие на изискванията на ЗРАСРБ и Правилника за неговото прилагане за заемане на академична длъжност "доцент" в Икономически университет – Варна.

Академичната кариера на гл. ас. д-р Кадиева-Панчева започва през 1991 г. като преподавател в Колеж по туризъм към Икономически университет (ИУ) – Варна. В периода май 2011 – април 2014 г. е докторант на самостоятелна подготовка към катедра "Икономика и организация на туризма" в ИУ - Варна, като през април 2014 г. придобива ОНС "Доктор" по ПН 3.9 "Туризм", Научна специалност "Икономика и управление" (Туризм).

4. Общо описание на научните трудове (след последната процедура):

Научната продукция, представена от гл. ас. д-р Снежинка Кадиева-Панчева, е в пълно съответствие на изискванията по обявения конкурс и е в резултат на системна, задълбочена и качествена научноизследователска работа и публикационна дейност.

В обявения конкурс за доцент гл. ас. д-р Снежинка Кадиева-Панчева участва с 29 публикации извън дисертационния труд, които са с общ обем от 1568 стр.

В списъка на научната продукция по конкурса са представени:

- Монографии – общо 3 бр., от които 1 бр. самостоятелна с общ обем 170 стр. и 2 бр. в съавторство, от които една е публикувана в чужбина (лично участие 34 стр.), съгласно чл. 62, т. 4 от ПУРПНСЗД в ИУ – Варна;

- Научни статии – 6 бр. (общо 65 стр.), от които 5 бр. самостоятелни (53 стр.) и 1 бр. в съавторство (лично участие 4 стр.). От представените научни статии, 2 бр. (самостоятелни разработки на кандидата) са публикувани в чужбина – общо 17 стр.;

- Научните доклади са общо 11 бр. (лично участие 77 стр.), от които бр. 7 са самостоятелни (един в чужбина, 8 стр.) и 4 бр. в съавторство;

- В периода 2013 – 2017 г. са издадени значителен брой учебници и учебни помагала – общо 9 заглавия, от които 4 са самостоятелни разработки (общо 909 стр.), и 5 са в съавторство (лично участие на кандидата - 299 стр.).

Общата научна продукция на гл. ас. д-р Снежинка Кадиева-Панчева, съвместно с публикациите по дисертационния труд, включва 36 научни трудове с общ обем от 1714 стр.

Всички разработки на кандидата са публикувани в реномирани научни издания в България и в чужбина, както и в издания на национални и международни научни форуми. От представената справка за влиятелност, 5 от публикациите на д-р Кадиева са включени в системи за индексирание, реферирание и оценяване, като две от заглавията са публикувани в издания с импакт-фактор.

Справката за цитиранията включва позовавания на 8 бр. научни трудове, което е допълнително академично и научно признание на изследователските постижения и професионални качества на гл. ас. д-р Снежинка Кадиева - Панчева.

Самостоятелният монографичен труд “Роля на допълнителните услуги в хотелиерството за повишаване на удовлетвореността на клиентите”, както и монографиите, написани в съавторство, отговарят на изискванията на чл. 62, т. 3 и чл. 71, ал. 2 на Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности на ИУ – Варна. Монографичните трудове са публикувани в специализирани научни издателства и представят компетентни и иновационни решения на актуални научни и научноприложни проблеми на високо съвременно равнище.

Научната и научно-приложната дейност на д-р Кадиева включва и участие в три научноизследователски проекти в периода 2011 – 2014 г., свързани с професионалното направление и научната специалност по конкурса: “Изследване на възможностите за организиране и провеждане на специални събития в Община Варна (2014); “Конкурентоспособност на туристическата дестинация” (2012) и “Изследване на качеството в семейното хотелиерство” (2011).

В периода 2000 – 2001 г. д-р Кадиева е инициатор и участник в специализация в Австрия и Германия по линия на пилотния проект “Семейното хотелиерство” в рамките на Европейската програма “Леонардо да Винчи”.

През академичната си кариера, д-р Кадиева усъвършенства квалификацията си, като участва в курсове, обучения и специализации в България и в чужбина, за което има издадени сертификати: в Баварската търговско-индустриална камара – гр. Мюнхен, Германия; по Програма “Темпус” в Балеарския университет в гр. Палма де Майорка – Испания, Борнмутски университет, Департамент по туризъм – гр. Борнмут, Великобритания; гр. Банско, България – специализиран курс на тема “Грижа за клиента” на Университет “Манчестър Метрополитън” – финансиран от Британски ноу-хау фонд, в рамките на проект “Управление на туризма в България”; гр. Варна – специализирани курсове на тема: “Организиране на краткосрочни курсове и консултантска дейност за туристическата индустрия” и “Операционен мениджмънт в туризма” на Университет “Оксфорд Брукс” - Великобритания, финансирани от Британския ноу - хау фонд, в рамките на проект “Управление на туризма в България”.

Научната продукция на гл. ас. д-р Снежинка Кадиева-Панчева се отличава с високо качество, актуалност и оригиналност на научните изследвания, представя отлични познания за световните тенденции и научни постижения в изследваните области и демонстрира бърз рефлекс към промените в туристическата конюнктура. В разработките е приложен съвременен изследователски инструментариум. Научните трудове се характеризират с академичен стил, точен научен език и с етично позоваване на литературните и информационните източници.

Всички научни трудове на кандидата са публикувани в специализирани и авторитетни научни издания в чужбина и в България.

Д-р Кадиева членува в редица специализирани организации. От 1992 г. е индивидуален член на Варненска туристическа камара и член на Контролния съвет на Варненска туристическа камара от 2011 г. досега.

В творческия си път заема различни ръководни позиции – като зам. директор, ръководител и зам. ръководител на Катедра “Туризм” в Колежа по туризм в гр. Варна, член е на Съвета на Колежа по туризм – Варна от 1994 г. досега.

Като резултат на задълбочената ѝ научноизследователска и научно-приложна дейност, д-р Кадиева получава и престижни награди – годишна награда на Българската асоциация по маркетинг в категория “Най-добра книга по маркетинг” за учебника “Маркетинг на свободното време и туризма” (в съавторство). През юни, 2017 г. е отличена с Юбилейна грамота от кмета на Община Варна за принос в развитието на туризма в региона.

Д-р Кадиева-Панчева владее писмено и говоримо немски, английски и руски език на отлично ниво.

Представените научни трудове на гл. ас. д-р Снежинка Кадиева-Панчева като тематика и обем отговарят на изискванията на ЗРАСРБ, както и на чл. 62, т.3 и т.4. и на чл. 71, ал. 1, 2 и 4 на Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в ИУ- Варна.

5. Обща оценка на учебно-преподавателската дейност.

Представените документи, свързани с учебно-преподавателската дейност, определят гл. ас. д-р Снежинка Кадиева-Панчева като изтъкнат преподавател с ерудиция и творчески потенциал и авторитетен специалист с богат практически опит в туристическата индустрия.

Данните в творческата биография доказват, че преди академичната си кариера, д-р Кадиева-Панчева придобива забележителен професионален опит в хотелиерството в туризма на различни оперативни и управленски позиции, които са в основата на придобитите компетенции, намиращи приложение в преподавателската ѝ дейност.

В Колежа по туризм – Варна, д-р Кадиева-Панчева преподава общо седем дисциплини, като разработва програми и лекционни курсове (самостоятелно или съвместно) по:

- “Хотелиерство”;
- “Въведение в туризма”;
- “Технология на обслужването в хотела” (титуляр);
- “Индустрия на свободното време” (титуляр);
- “Грижа за клиента”;
- “Маркетинг и мениджмънт на събитията”;
- “Учебна практика в хотели и центрове на свободното време” (и като автор

на методическите указания за провеждане на практиките).

Д-р Кадиева-Панчева е и инициатор и един от основните създатели на учебния план на специалност “Мениджмънт на свободното време” в Колежа по туризм - Варна,

което е и резултат от специализацията ѝ в катедра "Маркетинг на свободното време" в Университета в Борнмут, Великобритания.

С динамика и продуктивна реализация се характеризират съвместната научноизследователска работа и комуникациите на д-р Кадиева със студенти. Тя е научен ръководител на студентски проекти, отличени с призови места на прегледа на студентската научна дейност в Университета. Отговорник е и за реализацията на "Практическо обучение в хотели и обекти от индустрията на свободното време" на студенти. Участва като организатор и член на жури на прегледа на студентската научна дейност в специалност "Туризм" в Университета, като организира и студентски екипи за научноизследователска дейност по университетски и практико-приложни проекти.

Интензивна е и международната преподавателска дейност на д-р Кадиева-Панчева, представена с реализирана преподавателска мобилност с цел преподаване в Секторна програма "Еразъм" в Университет в Щечин, Полша, катедра "Международен туризм" през 2016 г. През 2015 г., по покана на Ректора на ДГИНХ в гр. Махачкала, Република Дагестан, изнася курс лекции на руски език пред студенти от трети курс, специалност "Мениджмънт на хотелиерството и ресторантьорството".

В периода 2011-2014 г., д-р Кадиева е научен ръководител, организатор и лектор в четири летни практикуми в България по туризм, спа-туризм, туристическа анимация и хотелиерско обслужване на студенти от Република Дагестан, вследствие на сключен договор между Университетите ДГИНХ и РГУТИС в гр. Махачкала, Дагестан и ИУ – Варна. През 2015 г. участва и в съставянето на първия учебен план на нова специалност "Мениджмънт на хотелиерството и ресторантьорството" в университета ДГИНХ в гр. Махачкала, Република Дагестан.

Признание за преподавателския потенциал и авторитет на д-р Кадиева – Панчева са изявите ѝ като рецензент на учебник по хотелиерство, експерт-консултант, организатор и участник във фирмени обучения за системи за управление на качеството, в периода 1995-2015 г., проведени в туристически комплекси в региона на гр. Варна и в страната.

В периода 2000-2009 г. д-р Кадиева е консултант и преподавател в Българо-американски бизнес колеж "ИНКОМ ИНТЕЛЕКТ", като преподава на английски език дисциплината "Обслужване на клиентите" в американската програма и дисциплините: "Въведение в туризма", "Пътнически агенции и пътнически транспорт в туризма" и "Хотелиерство" в българската програма.

За потребностите на образователния процес и обучението по туризм, д-р Кадиева-Панчева участва самостоятелно и в съавторство в издаването на 9 учебника, които допринасят за актуализацията на темите и съдържанието на съответните учебни програми в Колежа по туризм – Варна.

Преподаваните от кандидата учебни дисциплини и аудиторната натовареност напълно съответстват на изискванията по обявения конкурс и на чл.71, ал.5 на Правилника за придобиване на академична длъжност "доцент" в ИУ-Варна.

6. Идентифициране на научните приноси.

В представената за оценка и становище научна продукция на кандидата се открояват значими научни и научно-приложни приноси, които допринасят за разширяване и задълбочаване на съществуващите познанията в изследваните области и са от съществено значение за развитието на съвременната туристическа наука и практика.

Основните научни и научно-приложни приноси на изследователската дейност на гл. ас. д-р Снежинка Кадиева-Панчева са фокусирани в следните области:

1. Хотелиерство (Публикации №№ 1.1, 2.1, 3.2, 4.1, 5.2, 8.5, 11.2, 14.5, 15.6, 16.7):

1.1. Представено е задълбочено и пространствено научно-теоретично и научно-приложно изследване на допълнителните услуги в хотелиерството, като се разкриват тяхната роля и значение, както и възможностите за оптимизиране на предлагането им с цел повишаване удовлетвореността на клиентите и добавяне на стойност към хотелиерския продукт.

1.2. Обогадени са теоретичните постановки при дефиниране на понятията „услуги“ и „допълнителни услуги“ в хотелиерството, изведени са специфичните им особености и е систематизирана класификация.

1.3. Разработена е авторска методика за изследване на клиентската удовлетвореност от допълнителни услуги в хотелиерството, апробирана във високо категорийни хотели в гр. Варна.

1.4. Проведени са научно-теоретични и научно-приложни изследвания и анализи на международните тенденции и процесите на глобализация в хотелиерската индустрия, включително и на развитието на хотелиерството в България, на съвременните изменения на специализираните хотелиерски продукти, изследвани са актуални аспекти на управление на качеството в хотелиерството.

1.5. Представено е теоретично изследване на репутационния мениджмънт и са очертани съвременните подходи за неговото приложение в хотелиерския бизнес.

2. Хотелиерско обслужване (Публикации №№ 3.2., 17.8, 20.1, 22.2, 25.5, 26.6, 27.7, 29.9):

2.1. Въведени са допълнения в теорията за технологията на хотелиерското обслужване и е анализирана взаимовръзката ѝ с грижата за клиента и управлението на взаимоотношенията с клиентите

2.2. Проведени са задълбочени научно-теоретични и научно-приложни изследвания на качеството на хотелиерското обслужване.

3. Туризъм (Публикации №№ 2.1., 6.3, 7.4, 10.1, 12.3, 18.9, 19.10, 20.11, 24.4):

3.1. Представени са научно-приложни изследвания в областта на туристическата суперструктура, на специализираните видове туризъм – спа-и лечебен туризъм, градски и делови туризъм, културен туризъм, събитийен туризъм, спортно - развлекателен туризъм.

4. Индустрията на свободното време (Публикации №№ 9.6, 13.4, 23.3, 28.8):

4.1. На основата на теоретичен анализ са дефинирани основни операционни параметри на понятията „свободно време“ и „индустрия на свободното време“, изяснена е структурата на индустрията на свободното време, анализирана е спецификата на продукта и са очертани съвременните тенденции в нейното развитие.

4.2. Проведено е научно-приложно изследване на взаимовръзката между индустрията на свободното време и туристическата индустрия, открояване на ролята на държавния, обществен и частен сектор при формиране структурата на индустрията на свободното време и политиката за нейното развитие в международен план и в България.

7. Критични бележки и препоръки.

Нямам критични бележки към научната продукция на гл. ас. д-р Снежинка Кадиева – Панчева. Препоръката ми е да продължи научноизследователската си работа в областта на репутационния мениджмънт в хотелиерството.

Настоящата препоръка не омаловажава значимостта на изтъкнатите научни приноси и общата ми положителна оценка за творческата работа на кандидата.

8. Заключение

В настоящия конкурс гл. ас. д-р Снежинка Кадиева-Панчева участва с повече от изискващата се като обем и качество научна продукция. Научната продукция на кандидата е резултат от задълбочени и оригинални научни изследвания на актуални

въпроси и проблеми в областта на хотелиерството, туризма и индустрията на свободното време и е с ясно изразена практическа насоченост. Представени са и са аргументирани авторови позиции на базата на отлично познаване на съвременните теории и добри производствени и управленски практики в съответните области.

Кандидатът в конкурса гл. ас. д-р **Снежинка Недялкова Кадиева-Панчева** отговаря на всички изисквания на конкурса в съответствие на изискванията на ЗРАСРБ и на всички изисквания на чл. 62, и на чл.71 от Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности на Икономически университет – Варна за заемане на академична длъжност “доцент”.

В позицията си на член на Научното жури заявявам, че научните и научно-приложни приноси на кандидата, неговите качества и постижения като преподавател и изследовател са основание да гласувам положително гл. ас. д-р **Снежинка Недялкова Кадиева-Панчева** да заеме академичната длъжност “доцент” по Професионално направление 3.9 “Туризм”, Научна специалност - Икономика и управление на туризма (Хотелиерство и индустрия на свободното време).

30.08.2017 г.
Бургас

Член на Научното жури:
/доц. д-р Катя Илиева/

СТ А Н О В И Щ Е

за научните трудове и учебната дейност на гл. ас. д-р Снежинка Недялкова Кадиева-Панчева, представени за участие в конкурс за заемане на академична длъжност „доцент” в професионално направление 3.9. Туризъм, научна специалност – Икономика и управление на туризма (Хотелиерство и индустрия на свободното време)

на доц. д-р Соня Александрова Алексиева, Нов български университет, департамент „Администрация и управление”, член на научно жури, съгласно Заповед на Ректора на Икономически университет – град Варна № РД-06-1852/05.07.2017 г. по обявен в ДВ бр.40/19.05.2017 г.

Настоящото становище е изготвено въз основа на Заповед на Ректора на Икономически университет – град Варна № РД-06-1852/05.07.2017 г. по обявен в ДВ бр.40/19.05.2017 г. конкурс за заемане на академична длъжност „доцент” по професионално направление 3.9. Туризъм, научна специалност – Икономика и управление на туризма (Хотелиерство и индустрия на свободното време). Единствен кандидат по конкурса е гл. ас. д-р Снежинка Недялкова-Кадиева-Панчева. Представените по конкурса документи съответстват на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за неговото приложение (ПЗЗРАСРБ) и Правилник за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в ИУ-Варна.

1. Общо представяне на получените материали

За участие в обявения конкурс е подал документи единствен кандидат: гл. ас. д-р Снежинка Недялкова-Кадиева-Панчева. За участие в конкурса е представен списък с всички заглавия на научните публикации (монографии, учебници, статии и доклади) в български и чуждестранни научни издания и научни форуми. Включени са диплома за ОКС „бакалавър” и ОКС „магистър”, диплома за ОНС „доктор”, автобиография на кандидата, както и документ за трудов стаж. Документите съдържат справка за учебната натовареност, справка за дейността на кандидата, копие на ДВ с обявата на конкурса, копие на научните публикации, справка за научните приноси, справка за патентиранията.

Така представените документи отговарят на критериите за заемане на академична длъжност „доцент” в ИУ- Варна и подробно отразяват цялостната дейността на кандидата,

коректно са съставени справките за научните приноси и цитиранията, които отразяват преподавателската и научната дейност на кандидата. От проверката на документите установих, че процедурата по конкурса е коректно спазена и няма нарушение в процедурата по избора за доцент.

2. Данни за кандидата

Снежинка Кадиева е родена в гр. Провадия. През 1981 г. завършва Икономически университет – Варна (специалност „Икономика и организация на туризма“). Има богат професионален стаж в туризма, където заема различни позиции от 1978 до 1992 г. Преподавател е в Колежа по туризъм към Икономически университет – Варна от 1992 г. до днес, където е заемала длъжностите член на Съвета на Колежа (от 1994 г. до днес), ръководител на катедра „Туризъм“, заместник-директор на колежа. От 2011г. до момента е заместник-ръководител на катедра „Туризъм“ Колежа. От 1999 г. е главен асистент, а през 2014 г. придобива образователната и научната степен „Доктор“ по професионално направление 3.9. „Туризъм“, научна специалност – „Икономика и управление“ (Туризъм) с Диплома № 40/26 май 2014 г.

Притежава различни специализации и е участвала в много курсове по проблемите на туристическата политика и управлението на туризма в чужбина и в България. Инициатор и участник е в специализация в Австрия и Германия (2000-2001 г.) по линия на пилотния проект „Семейното хотелиерство“ в рамките на европейската програма „Леонардо да Винчи“. Инициатор и един от основните създатели на учебния план на специалност „Мениджмънт на свободното време“, след специализация в това направление във Великобритания - в университета Борнмут в катедра „Маркетинг на свободното време“.

Участник е в различни научно-изследователски проекти между които Проект № НП-119 „Изследване на възможности за организиране и провеждане на спортни прояви за аматьори и любители“ (2014 г.), научен ръководител доц.д-р Генка Рафаилова; Проект № НП- 69 по договор с ИУ Варна - НИР – 56/03.06.2012 на тема „Конкурентоспособност на туристическата дестинация“ (2012 г.) - с ръководител доц. д-р Ст. Маринов; Проект № НП-51 по договор НИР – 47/07.07.2011 на тема „Изследване на качеството в семейното хотелиерство“ (2011 г.) в община Варна“, с ръководител: доц.д-р Таня Дъбева, ИУ – Варна. Д-р Кадиева има дългогодишна консултантска и експертна дейност, както и обучения в различни туристически фирми. Индивидуален член е на Варненска туристическа камара (ВТК) от 1992 г. и член на Контролния ѝ съвет от 2011 г. до днес. Нейната активна административна и обществена дейност е част от разбирането ѝ за привличането и обучението на студентите и чрез личния пример на преподавателите с научна, но и с обществена ангажираност към бъдещето на туризма.

3. Обща характеристика на научната продукция на кандидата

За конкурса за доцент гл. ас. д-р Сн. Кадиева е представила 36 публикации, от които 20 самостоятелни, 5 – в чужбина, подробно представени в списъка на приложените научни трудове. По дисертационния труд – 7, съответно извън дисертацията – 29. За участие в конкурса са представени, както следва - 3 монографии, 6 научни статии, 11 научни доклада, 9 учебници и учебни помагала.

Общата ми оценка на научните трудове е много добра. Сред тях най-стойностно се очертава монографичното изследване *„Ролята на допълнителните услуги в хотелиерството за повишаване удовлетвореността на клиентите (по примера на високо категорийни хотели в община Варна)“*, 170 с. (2017). Основната цел на монографията е, на основа дефиниране на същността и видовете допълнителни услуги в хотелиерството и разкриване на тяхната роля за повишаване на комплексността на хотелиерското предлагане, да се открият възможностите за повишаване удовлетвореността на клиентите. В процеса на предложеното изследване е осъществен теоретичен анализ на услугите, в т.ч. на услугите в хотелиерството, предложена е класификация на допълнителните услуги, посочени са съвременните тенденции в тяхното предлагане. Монографията се откроява с приносни моменти и категорично допълва проблематиката, свързана с допълнителните услуги, където са твърде малко научните публикации и изследвания, не само у нас, но и в международен план. Актуалността на монографията запълва една ниша в специализираната литература като резултат от задълбочени авторски проучвания и лична мотивация, която кандидатът демонстрира от години пред широката общественост.

Приложените публикации на д-р Сн. Кадиева са посветени на актуални и значими проблеми в туризма, засягащи качеството на туристическото обслужване, допълнителни услуги в хотелиерството, сертифициране в хотелиерството, конкурентоспособност на туристическата дестинация, специализирани видове туризъм и др., които са част от приемствеността в дългогодишната изследователска работа на д-р Сн. Кадиева. Трябва да се подчертае, че сред тези теми е и учебникът *„Маркетинг на свободното време и туризма“* (в съавторство с Генка Рафаилова, 2005 г.), носител на наградата за най-добра книга по маркетинг на Българската асоциация по маркетинг (БАМ) през 2006 г. Представената научна продукция, публикувана в авторитетни издания у нас и в чужбина, се отличава със задълбоченост и аналитичност. Факт е, че резултатите от изследователската дейност на кандидата са изнесени пред редица национални и международни научни форуми. Посочени са пет публикации, включени в системи за индексирание, рефериране и оценяване. Документирани са осем цитирания на кандидата от други автори.

Научните и научно-приложните приноси на кандидата в представените публикации са резултат от задълбочена и сериозна научна дейност, в която са анализирани,

систематизирани и обобщени определени научни резултати в контекста на конкретни практически или познавателни задачи за устойчиво развитие и управление на туристическите дейности в хотелиерството. Прави впечатление не само постоянството в тематиката на представените публикации, но и отличната подготовка, задълбочените познания и добрата информираност на д-р Сн. Кадиева за най-новите изследвания, научните постижения и актуална литература в туризма.

4. Характеристика на учебната дейност

Висока оценка може да се даде на учебната и на педагогическата работа на гл. ас. д-р Сн. Кадиева. От представената справка, подписана от директора на Колежа по туризъм - Варна при ИУ-Варна, се виждат нейните разработени учебни дисциплини. Сред преподаваните от нея са: „Хотелиерство“; „Технология на обслужването в хотела“ (титуляр на дисциплината); „Индустрия на свободното време“ (титуляр на дисциплината); „Въведение в туризма“; „Грижа за клиента“ (титуляр на дисциплината, съвместно с доц. д-р Г. Рафаилова); „Маркетинг и мениджмънт на събитията“ (титуляр на дисциплината, съвместно с доц.д-р Г. Рафаилова); Учебна практика в хотели и центрове на свободното време и др.

Особен принос в учебната дейност д-р Кадиева има към учебните практики на студентите. Тя е отговорник „Практическо обучение в хотели и обекти от индустрията на свободното време“. Нейната активна дейност по организацията и провеждането на учебната практика на студентите в реална среда, се дължи на личния ѝ практически опит в туризма и на активните ѝ връзки с туристическия бизнес. Д-р Кадиева е научен ръководител на различни студентски проекти, представяни и отличавани с презоци места на прегледа на студентската научна дейност. Тя е организатор и член на жури на прегледа на студентската научна дейност (специалност „Туризм“), както и академичен член по проект „Студентски практики“. Успешна е работата ѝ в организирането на студентски екипи за научно-изследователска дейност по университетски и практико-приложни проекти.

5. Научни и научно-приложни приноси на кандидата

Безспорна е актуалността на тематиката, предмет на оценявания монографичен труд на кандидата. Някои от анализирани проблеми и тенденции, както и коректно обобщените резултати, допълват една от най-важните за устойчивото развитие на туризма теми за бъдещето на индустрията на гостоприемството. Като приеман направената справка за приносите от кандидата за доцент, бих препоръчала някои допълнения с цел прецизиране на направените научни и научно-приложни приноси в посочените области, както следва:

- в областта на хотелиерството: към коректните научно-теоретични и научно-приложни изследвания и анализи на международните тенденции и процеси на глобализация на хотелиерската индустрия, да се посочи влиянието на платформи за краткосрочно отдаване и наемане на жилища като airbnb и homeaway върху съвременните тенденции и форми на развитие на хотелиерската индустрия, както в света, така и в България (с. 42-44)

- в областта на хотелиерското обслужване: допълване на теорията за технологията на хотелиерското обслужване и нейната взаимовръзка с грижата за клиента – как ще се надгради практиката с промените, които неизбежно новите технологии (чрез социални мрежи, умни стаи, виртуални асистенти и др.), ще влияят на управлението на взаимоотношенията с клиентите в психологически план (с. 46-47);

- в областта на индустрията на свободното време: при анализа на структурата на индустрията на свободното време и на спецификата на продукта на свободното време – да се добави нарастващата роля на специалните събития в туризма и в частност значението им за значително повишаване на вероятността от повторно посещение, по-дълъг престой на туристите (с. 79-80).

Въпреки достойнствата на монографията, посочените предложения за допълване и убедителност, ще засилят основните научни тези на автора. Някои технически забележки са породени от обемния характер на темата и обработения голям масив от информация: те изискват логически по-издържана структура на монографичното изследване, подчертаване на аргументацията на автора чрез пренареждане на някои параграфи, наличие на по-кратки пасажии при обосноваване на изводите и др. Тези забележки в никакъв случай не намаляват значението на изтъкнатите научни постижения.

6. Лични впечатления

От професионалните ми контакти и участия на д-р Снежина Кадиева в многобройни научни форуми, имам много добри лични впечатления от нея. Колегите ѝ оценяват високо нейната отговорност, прецизност и трудолюбие. Преподавателската ѝ дейност се отличава с креативност, с прилагане на интерактивни средства за обучение, с използването на практико-приложни казуси от туризма и добри практики от съвременното хотелиерство. Авторитетът ѝ на учен, изследовател и преподавател, както и обществената ѝ ангажираност в развитието на туризма във Варна и региона, са част от имиджа ѝ на колега, който представя достойно Колежа по туризъм, с който я свързва професионалният ѝ живот от 1990 г. до днес. Резултатите от научно-изследователската ѝ работа и мотивацията ѝ за проучване на съвременното хотелиерство, ми позволяват да препоръчам на д-р Сн. Кадиева още по-активни проучвания в избраната област, част от бъдещето на Варна като водеща туристическа дестинация.

Заключение

След запознаване с представените в конкурса материали и научни трудове, като оценявам положително научно-теоретичните и научно-приложните приноси на кандидата, давам категорично своята положителна оценка и предлагам на уважаемото научно жури да присъди на гл. ас. д-р Снежинка Недялкова-Кадиева-Панчева академичната длъжност „доцент“ по професионално направление 3.9 „Туризм“, научна специалност – Икономика и управление на туризма (Хотелиерство и индустрия на свободното време)

04.09.2017 г.
София

Изготвил становището:

доц. д-р **Сояя Алексиева**